

ประวัติพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

จากบันทึกของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (ซึ่งบันทึกเอง)
ตีพิมพ์ใน “มงคลสาร” ปีที่ ๑ เล่ม ๑ เมื่อ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๗

ชาติภูมิเดิมเป็นพ่อค้า เข้าตั้งภูมิลำเนา
อยู่ที่บ้านหมู่เหนือของวัดสองพี่น้อง คือทิศใต้ของวัด
แต่ต่างฝั่งกับวัด วัดอยู่ตะวันออกเฉียงเหนือ บ้าน
อยู่ตะวันตกเฉียงใต้ มีคลองกันเป็นระหว่างวัดกับ
บ้าน คำขายมาตั้งแต่อายุ ๑๔ ปีเศษๆ นับตั้งแต่บิดา
ล่วงไปก็เป็นพ่อค้าแทนบิดา จนถึงอายุ ๑๙ ปี ตรงนี้
ได้ปฏิญาณตัวบวชจนตาย ด้วยมามีอุปสรรคเกิดขึ้น
ในระหว่างขายข้าวแล้วนำเรือเปล่ากลับบ้าน เข้า
ลัดที่คลองบางอีแทน เหนือตลาดใหม่ แม่น้ำ
นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในลัดนี้ไม่สู้ไกลนัก แต่
พวกโจรชุมชุม แต่พอเข้าลัดไปเล็กน้อย ก็มาคิดแต่
ในใจของตัวว่า คลองก็เล็กโจรก็ร้าย ท้ายเรือเข้าก็
ไล่เลี่ยกับฝั่ง ไม่ต่ำไม่สูงกว่ากันเท่าไรนัก น่าหวาด
เสียวอันตราย เมื่อโจรมาก็ต้องยิงเรือหรือทำร้าย
คนท้ายก่อน ถ้าเขาทำเราเสียได้ก่อนก็ไม่มีทางที่จะ
สู้เขา ถ้าเราเอาอาวุธ ปืนแปดนัดไว้ทางหัวเรือ แล้ว
เราไปถ่อเรือทางลูกจ้างเสีย เมื่อโจรมาทำร้ายเรา
ก็จะมีทางสู้ได้บ้าง คิดดังนี้แล้วก็เรียกลูกจ้างเสีย
เมื่อโจรมาทำร้ายเราก็จะมีทางสู้ได้บ้าง คิดดังนี้แล้ว
ก็เรียกลูกจ้างที่ถ่อเรือแถบทรายมาถือท้าย เราออกไป
ถ่อแทน ถ่อเรือไปก็คิดไป เรือก็เดินเข้าไปหาที่
เปลี่ยวหนักขึ้นทุกที ความคิดก็ดีขึ้นว่า ลูกจ้างที่เรา
จ้างมานี้ คนหนึ่งก็ไม่กี่บาท เพียง ๑๑ บาท หรือ ๑๒
บาทเท่านั้น ส่วนตัวเราเป็นเจ้าของทั้งทรัพย์ทั้งเรือ
หมด ส่วนตายจะให้ลูกจ้างตายก่อนไม่ถูกเอาเปรียบ
ลูกจ้างมากเกินไปไม่สมควร ถ่อไปก็คิดไปดังนี้และ

คิดถี่หนักเข้าก็ตัดสินใจเด็ดขาดออกไป เราเป็นเจ้าของ
ของให้เราตายก่อนดีกว่าจึงจะสมควร คิดตกลงแล้ว
ก็เรียกลูกจ้างให้มาถ่อตัว ก็หยิบปืนแปดนัดที่เอาไว้
ข้างหัวเรือมาไว้ใกล้ตัวข้างท้ายเรือก็ถือท้ายเรือไป
ไกลออกจากลัดเดิมที น้ำก็ขึ้นเรือข้าวที่หนักก็ตาม
หัวน้ำขึ้นสวนเข้ามาประดังกันแน่น จินก็ส่งเสียง
แต่ว่า ตู้อ่า ๆ ประดังกันแน่น ออกก็ไม่ได้ เข้าไปไม่ได้
น้ำก็น้อย เลยต้องต่างฝ่ายต่างก็ปักหลักgranหน้า
จอดกันนิ่งอยู่ เราเป็นคนท้าย ผ่านพ้นอันตรายมา
แล้วก็มาคิดว่า การหาเงินทองนี้ลำบากจริงๆ เจียว
หนา บิดาของเราที่หาмаดนี้เราก็หาซ้ารอยบิดา
ตามบิดาบ้าง เงินแลทองที่หากันทั้งหมดด้วยกันนี้
ต่างคนก็ต่างหาไม่มีเวลาหยุดด้วยกันทั้งนั้น ถ้าใคร
ไม่เร่งรีบหาให้มั่งมีก็เป็นคนต่ำและเลวไม่มีใครนับถือ
แลคบหา เข้าหมู่เขาก็อายเขา เพราะเป็นคนจนกว่า
เขาไม่เทียบหน้าเทียบมาเทียมไหล่กับเขา

ปรุพชนต้นสกุลของเราก็ทำกันมาดังนี้
เหมือน ๆ กัน จนถึงบิดาของเราแลตัวของเราบัดนี้
ก็บัดนี้ปรุพชนแลบิดาของเราไปทางไหนหมด ก็
ปรากฏแก่ใจว่าตายหมดแล้ว แล้วตัวของเราเล่าก็
ต้องตายเหมือนกัน แต่พอคิดถึงตายขึ้นมادتี้แล้ว
ใจก็ชักเสียว ๆ นึกถึงความตายที่จะมาถึงตัวโดยไม่มี
สงสัยเลย เราต้องตายแน่ ๆ บิดาเราก็มาล่องข้าว
ขึ้นจากเรือข้าวก็เจ็บมาจากตามทางแล้ว ขึ้นจาก
เรือข้าวไม่ได้ก็วันก็ถึงแก่กรรม เมื่อถึงแก่กรรมแล้ว
เราที่ช่วยพยาบาลอยู่ไม่ได้เห็นเลยที่จะเอาอะไรติด

บริเวณบ้านเกิดของพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี

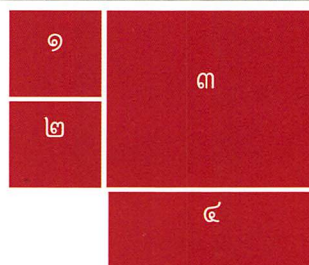
ไป ผ้าที่นุ่งแลร่างกายของแก เราก็ดูแลอยู่ ไม่เห็นมีอะไรหายไป ทั้งตัวเราแลพี่น้องของเราที่เนื่องด้วยแกตลอด ถึงมารดาของเราก็ออยู่ไม่เห็นมีอะไรเลยที่ไปด้วยแก แกไปผู้เดียวแท้ ๆ ก็ตัวเราเล่าต้องเป็นดังนี้ เคลื่อนความเป็นอย่างนี้ไปไม่ได้แน่ เมื่อคิดตกลงใจดังนี้แล้วก็ลองทำเป็นตายดู นอนแผ่ลงไปที่ท้ายเรือนั้นแล้วก็ทำตายตายแล้วทำไปหาคนที่ป็นญาติบ้าง พี่น้องบ้าง เพื่อนที่ชอบกันบ้าง เขาก็ไม่เห็นเรา เพราะเราเป็นผี เราก็เอาก่อนดินบ้าง ไม้บ้าง โยนหรือปาเข้าไปให้ถูก เพราะเขาไม่เห็นตัวเรา เขาก็ต้องบอกผีโยนมาหรือปาเข้ามา ไปหาคนโน้นก็ไม่เห็น มาหาคนนี้ก็ไม่มี เห็น คิดไปดังนี้แหละ จนเผลอตัว

แต่พอรู้สึกตัวขึ้นมา ก็รีบลุกขึ้นจุกจุก

อธิษฐาน ในใจของตัวเองว่า **ขออย่าให้เราตายเสียก่อนขอให้ บวชเสียก่อนเถิด ถ้าบวชแล้วไม่สึก จนตลอดชีวิต** ตรงนี้บวชจริงมาเสียแต่อายุ ๑๙ ปีเศษแล้ว ตั้งแต่นั้น ก็ประกอบอาชีพตามปกติของพ่อค้า จนอายุครบ ๒๒ โดยปีแล้ว ก็ปรารถนาถึงการบวชในปีนั้น พอถึงเดือน ๘ ข้างขึ้นก็ขนข้าวลงเรือเต็มลำตีแล้ว ก็บอกกับลูกจ้าง ให้นำเอาข้าวไปขายโรงสีในกรุงเทพฯ ส่วนตัวก็เข้าอยู่วัดเป็นเจ้านาคฝึกหัดเบื้องต้นแห่งการอุปสมบทในสำนักพระปลัดยังผู้เป็นหลวงตาของตัว ซึ่งเป็นน้องคนเล็กของตาน้อยผู้เป็นมารดาของตัวเอง ท่านสงวนวัยย่อ ๆ ให้เป็นหนังสือสมุดข่อยเขียนตัวบรรจงสวยงามมา ก็ท่องวิธีขอบรรพชา และดูวินัยไปด้วยกันทีเดียว พอจวนเข้าพรรษาก็มีผู้ไปนิมนต์**พระอุปัชฌาย์ดี วัด**

๑-๒ คลองบางอีแพ่น อ.สามพราน จ.นครปฐม
 ๓ อุโบสถ วัดสองพี่น้อง
 ๔ หมู่กุฏิวัดสองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี

ทิวทัศน์ของวัดอรุณราชวราราม
มองจากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ประตูลาร์ จังหวัดสุพรรณบุรี มาเป็นอุปัชฌาย์ ก็ได้อยู่จำพรรษาในวัดนั้นรวมอยู่ที่อุปสมบทนั้น ๓ เดือนเศษ ๆ เท่านั้น ออกจากวัดที่อุปสมบทนั้นแล้ว ก็ตรงมาอยู่จำพรรษาในวัดเชตุพนทีเดียว เรียนมูลกัจจายน์ถึงสามจบ แล้วเรียนธรรมบทที่ปณีและสารสังคหะ แต่พอเป็นว่าแปลออกพอสมควรแล้วก็หยุดการเรียนคันถธุระเรียนวิปัสสนาธุระต่อไป ถึงในระหว่างคันถธุระอยู่ก็เรียนวิปัสสนาไปด้วยเหมือนกัน เวลาวินแปลคำ สิบห้าคำ ก็มักไปแสวงหาครูสอนฝ่ายสมถวิปัสสนา อยู่เสมอ ๆ โดยมากแต่ที่เรียนโดยตรงทีเดียวดั้งแต่บวชใหม่ ๆ ก็เรียนแต่อนุสาวนาจารย์ที่หนึ่งบวชแล้วรุ่งขึ้นวันที่สองก็เรียนที่หลวงพ่อบุญมวัดน้อย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สามเจ้าคุณสังวรานุวงศ์ (เอี่ยม) วัดราชสิทธิาราม ที่สี่

เรียนกับพระครูญาณวิโรจน์ (ไป) วัดเชตุพน ที่ทำเรียนกับพระอาจารย์สิงห์ วัดละครท่า หลังวัดระฆังโฆสิตาราม ได้ตามแบบของท่านสององค์ พระครูญาณวิโรจน์และพระอาจารย์สิงห์ ท่านรับรองว่าได้ตามแบบของท่าน ท่านมอบให้เป็นผู้สอนเขาได้ทั้งสองอาจารย์ แต่ก็ยังไม่พอใจที่จะเป็นครูสอนเขา จึงค้นคว้าหาต่อไปอีกถึงพรรษา ๑๑ ก็สำเร็จในการเล่าเรียนคันถธุระได้พอสมควรแก่ที่ตั้งใจไว้ว่าต้องเรียนแปลให้ออกจะได้คันธรรมในมคธภาษาได้ตามต้องการ ก่อนแต่จะมาเรียนคันถธุระนั้นได้ตั้งหนังสือใบลานมหาสติปัญญาฐานานยาวไว้ที่วัดสองพี่น้องผูกหนึ่งว่า ถ้าไปเล่าเรียนคราวนี้ต้องแปลหนังสือผูกนี้ให้ออก จึงเป็นที่พอแก่ความต้องการถ้ายังแปลไม่ออก ก็เป็นอันไม่หยุดในการเรียน แต่พอแปลออกก็หยุด

ในพรรษาที่ ๑๑ เมื่อหยุดต่อการเรียนปริยัติแล้ว ก็เริ่มจริงจังในทางปฏิบัติ ก็คิดว่าในวัดพระเชตุพนนี้ ในอุโบสถก็มีบริเวณกว้างขวางดีมาก เป็นสถานที่ควรทำภาวนามาก แต่มาหวนระลึกถึงอุปการคุณของวัดบางคูเวียงในคลองบางกอกน้อย เจ้าอธิการชุ่มได้ถวายมูลกัจจายน์แลคัมภีร์พระธรรมบทให้ในตอนเล่าเรียนปริยัตินั้น ก็มีอุปการคุณอยู่มาก ควรไปจำพรรษา แล้วจะได้แสดงธรรม

ลามมาถึง ๑๕ พรรษา อย่างเข้าพรรษานี้แล้ว ก็พอแก่ความประสงค์ของเราแล้ว บัดนี้ของจริงที่พระพุทธเจ้าท่านรู้ท่านเห็น เรากียังไม่ได้บรรลุยังไม่รู้ไม่เห็นสมควรแล้วที่จะต้องกระทำอย่างจริงจังเมื่อตกลงใจ ได้ตั้งนี้แล้ว วันนั้นเป็นวันกลางเดือน ๑๐ ก็เริ่มเข้าโรงอุโบสถ แต่เวลาเย็นตั้งสัจจาธิฐานแนนอนลงไปว่า ถ้าเรานั่งลงไปครั้งนี้ไม่เห็นธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการเป็นอันไม่ลุกจากที่นั่งจนหมด

แจกแก่ ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา เป็นบรรณาการต่ออุปการคุณแก่วัดนั้น จึงได้กราบลาเจ้าคุณสมเด็จพระพุทธาจารย์ (เข้ม) เจ้าอาวาสวัดเชตุพนไปจำพรรษาวัดบางคูเวียง

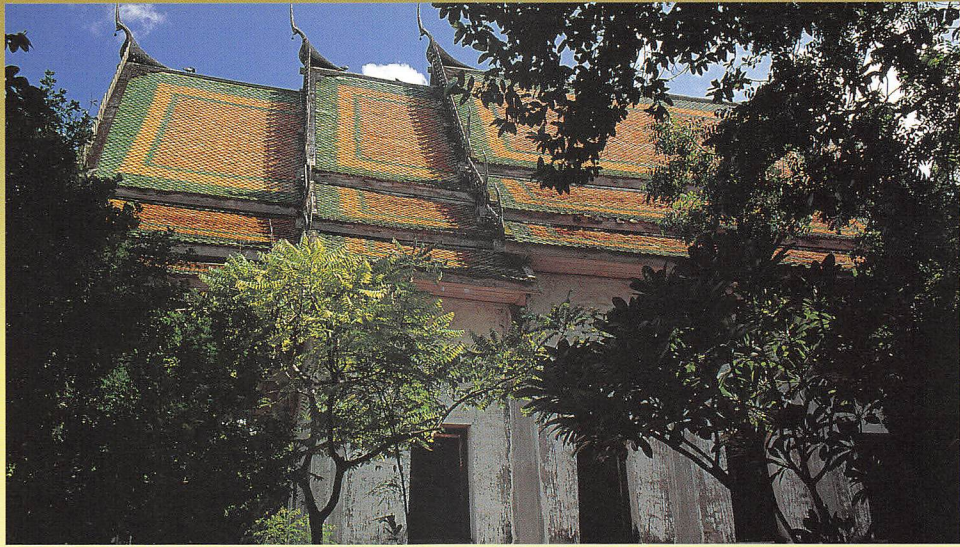
ในพรรษาที่ ๑๒ แต่พอได้กึ่งพรรษาก็มาหวนระลึกขึ้นว่า ในเมื่อเราตั้งใจจริงๆ ในการบวชจำเดิมอายุสิบเก้าเราได้ปฏิญาณตนบวชจนตายขออย่าให้ตายในระหว่างก่อนบวช บัดนี้ก็ได้บอก

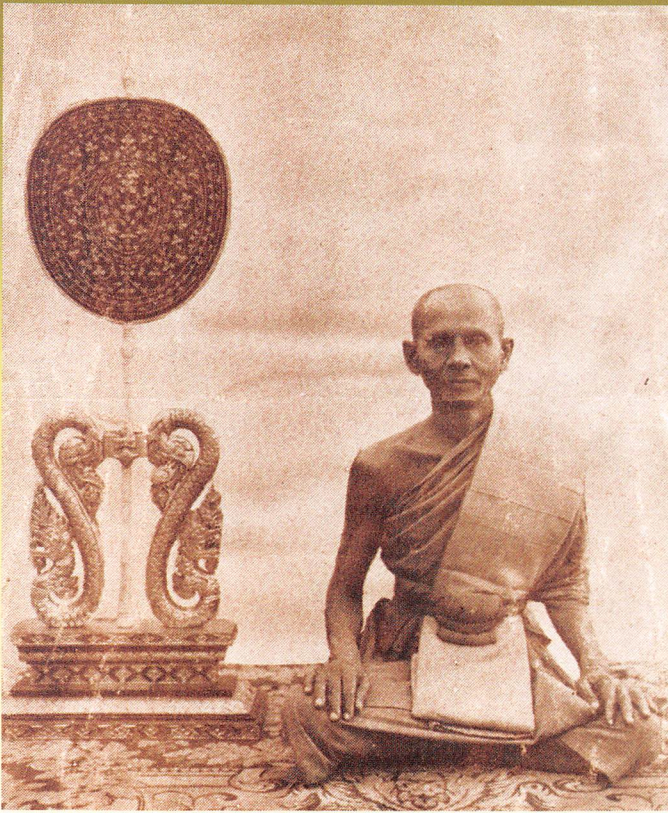
ชีวิต เมื่อตั้งจิตมั่นลงไป แล้วก็เริ่มปรารภนั่ง จึงได้แสดงความอ่อนน้อมแด่พระพุทธเจ้าว่า ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดข้าพระพุทธเจ้าทรงประทานธรรมที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้อย่างน้อยที่สุด แลง่ายที่สุดที่พระองค์ได้ทรงรู้แล้วแด่พระพุทธเจ้า ถ้าข้าพระพุทธเจ้ารู้ธรรมของพระองค์แล้วเป็นโทษแก่ศาสนาของพระองค์แล้วขอพระองค์อย่าทรงพระราชนานเลย ถ้าเป็น

- ๑ ภายในอุโบสถ วัดโบสถ์ (บน) ต.บางคูเวียง จ.นนทบุรี
- ๒-๓ อุโบสถ วัดโบสถ์ (บน) สถานที่ที่หลวงปู่วัดปากน้ำ
เข้าถึงธรรม
- ๔ ศาลาท่าน้ำวัดโบสถ์, บน
- ๕ แผ่นหินในอุโบสถ วัดโบสถ์ (บน) มองเห็นรอยแยกที่มีมด
คืบ ขึ้นมา

๑	๒
	๓
๔	๕

หลวงพ่อสังวาลย์ หนึ่งในพระภิกษุ ๓ รูป ที่อยู่
วัดบางปลา เมื่อครั้งหลวงปู่วัดปากน้ำ ไปเผยแผ่
ธรรมครั้งแรก

คุณแก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์
ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานแต่ข้า
พระองค์ ข้าพระองค์รับเป็นทนายศาสนา
ในศาสนาของพระองค์จนตลอดชีวิต

แต่พออ่อนวอนเสร็จแล้ว ก็เริ่มปรารถนาเข้าที่
นั่งสมาธิต่อไป มานึกถึงมดคีที่ตามช่องของ
แผ่นหินที่ยาว ๆ แลบนแผ่นหินบ้าง ไต่ไปมา
อยู่บ้างแต่ไม่มากนัก จึงหยิบเอาขวดน้ำมัน
ก้ามมา เอานิ้วจุกเข้าที่ปากขวด แล้วตะแคงขวด
ให้เปียกนิ้วเข้า แล้วเอามาลากเป็นทางให้รอบ
ตัวจะได้กันไม่ให้มาทำอันตรายในเวลานั่งลงไป
แล้ว แต่พอทางนิ้วที่เปียกน้ำมันนั้นไม่ทันถึง
ครึ่งของวงตัวที่นั่ง ความคิดอันหนึ่งเกิดขึ้นว่า
ชีวิตสละได้ แต่ทำไมยังกลัวมดคียู่เล่า ก็นึกอายน
ตัวเองขึ้นมาเลย วางขวดน้ำมันเข้าที่เลยใน
เดี๋ยวนั้น

ประมาณครึ่งหรือค่อนข้างครึ่งไม่มีนาฬิกาไม่แน
ก็เห็นผั่งของจริงของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีอยู่ใน

หนังสือธรรมกายที่คุณพระทิพย์ปริญา เรียบเรียงพิมพ์แจกไปแล้วนั้น ในขณะนั้นก็มาปริวิตกว่า
คัมภีร์โรจายังธรรมเป็นของลึกถึงเพียงนี้ ใครจะไปคิดคาดคะเนเอาได้ พันวิสัยของความตรึก นึก คิด
ถ้ายังตรึก นึก คิดอยู่ก็เข้าไม่ถึง ที่จะเข้าถึงต้องทำให้รู้ตรึก นึก รู้คิดนั้น หยุดเป็นจุดเดียวกัน แต่
พอหยุดก็ดับ แต่พอดับแล้วก็เกิด ถ้าไม่ดับแล้วไม่เกิด ตรองดูเถิด ท่านทั้งหลายนี้เป็นของจริง
หัวต่อมีเป็นอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่ถูกส่วนดังนี้ก็ไม่มีไม่เป็นเด็ดขาด

วิตกอยู่ดังนี้สักครูใหญ่ ๆ ก็กล่าวว่า ความเป็นเช่นนั้นจะเลื่อนไปเสีย จึงเข้าที่ต่อไปใหม่
ราวสักสามสิบนาทีก็เห็นวัดบางปลาปรากฏเหมือนตัวเองไปอยู่ที่วัดนั้นแต่พอชัดก็รู้สึกตัวขึ้นมา จึง
มีความรู้สึกขึ้นมาว่าจะมีผู้รู้ผู้เห็นได้ยากนั้น ในวัดบางปลานี้จะต้องมีผู้รู้ผู้เห็นได้แน่นอน จึงมาปรากฏ
ขึ้นบัดนี้ ต่อแต่นั้นมาก็คำนึงที่ไปสอนที่วัดนั้นอยู่เรื่อย ๆ มาจนถึงออกพรรษารับกฐินแล้ว ก็ลาสมภาร
วัดบางคูเวียง ไปสอนที่วัดบางปลาธารวสีเดือน มีพระทำเป็นสามรูป คฤหัสถ์สี่คน นี้เริ่มต้นแผ่
ธรรมกายของจริง ที่แสวงหาได้มาจริงปรากฏอยู่จนบัดนี้

๑ พระประธานภายในอุโบสถ
วัดบางปลา

๒ อุโบสถ วัดบางปลา

๓ กุฏิหน้าสุดเป็นกุฏิที่หลวงปู่
วัดปากน้ำ เคยมาพักอยู่ที่วัด
บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม
สถานที่แห่งแรกที่หลวงปู่วัด
ปากน้ำได้สอนธรรมจนมีผู้เข้า
ถึงธรรมกาย เป็นพยานยืนยัน
วิชาธรรมกายที่ท่านค้นพบ

๑

๒

๓

